

แบบรายงานผลการดำเนินงานที่แก้ไขปัญหาสำเร็จ

ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดแพร่

เรื่อง การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนจากแนวเขตป่าไม้กับเขตปฏิรูปที่ดินที่ทับซ้อนกัน กรณีชาวบ้านปางมะโอ ด้วยศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดแพร่ได้รับหนังสือจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินว่า

ได้ยื่นหนังสือร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน กรณีชาวบ้านปางมะโอได้รับความเดือดร้อน กรณีแนวเขตป่าไม้กับเขตปฏิรูปที่ดิน ที่ทับซ้อนกันโดยอ้างว่าชาวบ้านได้ทำกินก่อน ปี พ.ศ. ๒๕๐๗ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๙ กรมป่าไม้ได้ออกหนังสืออนุญาตราษฎรให้ใช้สิทธิทำกินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (สทก.) และในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ กรมป่าไม้ได้ส่งมอบพื้นที่ดังกล่าวให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน ในการนี้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแพร่ได้ออกหนังสืออนุญาตราษฎร (ชาวบ้าน) ให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑) โดยชาวบ้านได้ใช้พื้นที่ประกอบเกษตรกรรมเรื่อยมา ซึ่งต่อมาสำนักงานป่าไม้ในพื้นที่อำเภอวังชิ้นได้ขอเรียกค้นฉบับ สทก. คืนจากชาวบ้าน และ ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ กรมป่าไม้ได้ดำเนินการส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูกไม้สัก แต่ปรากฏว่าชาวบ้านไม่สามารถตัดไม้สักและ เก็บเกี่ยวผลผลิตได้ เนื่องจากชาวบ้านบางส่วนยังไม่ได้รับ ส.ป.ก. ๔-๐๑ และพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินบางส่วนทับซ้อนกับเขตป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการใด ๆ ได้

ผลการดำเนินงานโดยสรุป

ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดแพร่ได้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแพร่ สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๓ (สาขาแพร่) และสำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดแพร่ ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ โดยมีประเด็นพิจารณาและดำเนินการ ดังนี้

การออกเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน

จังหวัดแพร่ได้แต่งตั้งคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริงแปลงที่ดิน ตามคำสั่งจังหวัดแพร่ที่ ๑๐๐๒/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑ ผลการประชุมได้กำหนดแนวทางในการตรวจสอบแปลงที่ดินครอบครองให้ดำเนินการในพื้นที่บ้านปางมะโอ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลแม่พุง อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ เป็นลำดับแรกตามบัญชีรายชื่อที่ร้องเรียนโดยลงตรวจสอบพื้นที่จริงว่าแปลงที่ดินแต่ละรายอยู่ในตำแหน่งใด โชนใด โดยข้อเท็จจริงพบว่า พื้นที่หมู่บ้าน มีจำนวนประมาณ ๑๑,๔๐๒-๐-๔๔ ไร่ เป็นพื้นที่อยู่ในเขตป่าเศรษฐกิจ (โซน E) เนื้อที่ประมาณ ๒,๕๓๑-๓-๔๗ ไร่ พื้นที่อยู่ในเขตป่าเพื่ออนุรักษ์ (โซน C) เนื้อที่ประมาณ ๗,๙๓๓-๐-๘๑ ไร่ พื้นที่อยู่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ เนื้อที่ประมาณ ๙๓๗-๐-๑๖ ไร่

การออกเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน ในเขตพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ (Zone E) ที่กรมป่าไม้ส่งมอบให้สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) นำไปปฏิรูปที่ดิน เมื่อ ส.ป.ก. ประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขต ๒ ปฏิรูปที่ดินแล้ว แต่ภายหลังพบว่าพื้นที่บางส่วนกันออกกลับคืนให้กรมป่าไม้ กรณีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีความคลาดเคลื่อนในการแปลภาพถ่ายของสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีและภูมิสารสนเทศ (GISTDA) ที่เข้าใจว่าสวนป่าสักที่ราษฎรปลูกเป็นป่าสมบูรณ์ ส่งผลให้มีการกันพื้นที่ส่งคืนกรมป่าไม้ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๔๔ ส.ป.ก. จึงไม่อาจดำเนินการจัดที่ทำกินให้แก่ราษฎรต่อไปได้ กรณีนี้จังหวัดแพร่เห็นว่าควรให้กรมป่าไม้ได้ประสานงานกับ ส.ป.ก. เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้อง และพิจารณาความเป็นไปได้ ในการส่งมอบพื้นที่ ซึ่งราษฎรปลูกสวนป่าสักให้ ส.ป.ก. รับไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินต่อไป ทั้งนี้ เมื่อมีการออกเอกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑ แล้ว ก็สามารถนำที่ดินมาขอขึ้นทะเบียนสวนป่าได้ และจากการตรวจสอบคณะทำงานฯ พิจารณาเห็นชอบส่งมอบให้ ส.ป.ก. นำไปออกเอกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑

มีเนื้อที่ ๑,๕๐๐-๑-๙๒ ไร่ โดยพื้นที่ที่ไม่มีผู้นำตรวจให้ ส.ป.ก. กันพื้นที่ ป่าชุมชนให้หมู่บ้านเป็นผู้ดูแล และคงสภาพเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เนื้อที่ประมาณ ๕๗๘-๒-๘๔ ไร่ แต่ทั้งนี้ ยังมีขั้นตอนการดำเนินการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายขั้นตอน และต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัดจะส่งข้อเท็จจริงเรื่องดังกล่าวนี้ให้กับกรมต้นสังกัดได้พิจารณาดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

สำหรับพื้นที่ป่าเพื่ออนุรักษ์ (โซน C) ในชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ และ ๒ เป็นพื้นที่ควบคุม ราษฎรทำกิน/อยู่อาศัยได้ แต่ห้ามบุกรุกเพิ่มเติม หากมีพื้นที่รองรับให้ราษฎร (ชาวบ้าน) ที่อาศัยอยู่อพยพออก

การขออนุญาตทำไม้

กรณีราษฎรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่าของกรมป่าไม้ ควรให้ราษฎรยื่นคำขอทำไม้ได้ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ประกอบกฎกระทรวงการขออนุญาตและทำไม้หวงห้าม พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ราษฎรผู้สุจริต เนื่องจากเป็นไม้ที่ปลูกขึ้นตามนโยบายของภาครัฐ และมีเอกสาร สทก. หรือ ส.ป.ก. ๔-๐๑

ในการนี้ นายสงค์ ปฎิวี รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และคณะ ได้เดินทางลงพื้นที่ และรับฟังข้อเท็จจริง เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ณ วัดปางมะโอ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลแม่พุง อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ โดยมีนายโชคดี อมรวัฒน์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่ (ผู้อำนวยการศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดแพร่) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแพร่ สำนักงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๓ (สาขาแพร่) สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดแพร่ อำเภอวังชิ้น ตำรวจภูธรวังชิ้น และเจ้าหน้าที่ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดแพร่เข้าร่วมลงพื้นที่ดังกล่าว โดยจังหวัดแพร่ได้เสนอต่อรองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินให้นำเรียนต่อผู้บริหารระดับสูงของกรมป่าไม้ สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และคณะรัฐมนตรีทราบเพื่อพิจารณาดำเนินการอย่างเร่งด่วน เพื่อให้การแก้ไขปัญหาแบบยั่งยืนเป็น “ปางมะโอ โมเดล” พร้อมนี้ ในวันประชุมดังกล่าวได้มีการชี้แจงให้ชาวบ้านปางมะโอทราบถึงผลการดำเนินงาน และขั้นตอนการดำเนินงาน ตามกฎหมายจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องดังกล่าว ซึ่งชาวบ้านปางมะโอมีความพึงพอใจเป็นอย่างมาก

ปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่

๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่และรองผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนของประชาชนอย่างจริงจัง
๒. การกำหนดเป้าหมายการแก้ไขปัญหาและความต้องการของราษฎรมีความชัดเจน
๓. การบูรณาการการทำงานศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด โดยการประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเข้าไปดำเนินการในการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียน ตามอำนาจหน้าที่
๔. การติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

